

Sygn. akt VI U 464/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Janusz Madej

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2022 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: R. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 27 listopada 2019 r., znak: (...)

w sprawie: R. P.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej R. P. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 9 października 2019 r. ;
- 2) nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 464/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 listopada 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpatrzeniu wniosku R. P. z dnia 16 października 2019 r. – odmówił wnioskodawczyni prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu tej decyzji Zakład wskazał, iż prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r., którzy przed 1 stycznia 2009 r. wykonywali przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej i nie nabyli wcześniej prawa do emerytury. Natomiast przepis § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi, że okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do resortowych aktów prawnych lub w świadectwie pracy. W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracodawca ma obowiązek określić:

- rodzaj pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.;

- stanowisko pracy wymienione odpowiednio w wykazie, dziale, pozycji i punkcie resortowych aktów prawnych,
- okres, w którym praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonej R. P. prawa do rekompensaty ponieważ uznał, iż nie udowodniła ona co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 2009 r. Organ ten wyjaśnił ponadto, iż do okresu pracy w szczególnych warunkach:

- zaliczył ubezpieczonej okres jej zatrudnienia na kolei od 16 marca 1982 r. do 14 stycznia 1983 r. oraz od 2 września 1984 r. do 30 czerwca 1989 r. – tj. 5 lat 7 miesięcy i 29 dni;
- nie uwzględnił okresu od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. – w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach rodzaj wykonywanych prac nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., tj. w świadectwie wykazano „prace przy obserwacji i kontroli ruchu lotniczego”, natomiast zgodnie z rozporządzeniem w wykazie A, dział VIII, poz. 19 – prace telefonistek central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo – telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych.

Odwołanie od tej decyzji wniosła ubezpieczona R. P., która twierdziła, że jej praca w okresie od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. (ponad 12 lat) była pracą na stanowisku cywilnym w jednostce wojskowej i stanowisko to było podporządkowane przepisom wojskowym. Według ubezpieczonej pracę tę zaliczyć trzeba do prac wskazanych w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - wykaz A, dział XIV „Prace różne”, poz. 5 – prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia w kartografii oraz przy obsłudze monitorów ekranowych. Charakteryzując tę pracę ubezpieczona wskazywała, iż była to praca na zmianach dwunastogodzinnych, na dyżurach nocnych i dziennych, która odbywała się w bunkrze przeciwoatomowym położonym kilkanaście metrów pod ziemią. Była to praca pod presją czasu w słabo oświetlonym pomieszczeniu sztucznie zasilanym tlenem, obciążająca słuch i wzrok, powodująca konieczność odbierania sygnałów od spikera przez słuchawki w określonym tempie i nanoszenie lotów na pleksi. Wykonywana była w tych warunkach stale i w pełny wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczona wносиła o ponowne rozpatrzenie jej wniosku o rekompensatę i uznanie wyżej wskazanego okresu jej zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, wskazując iż zgodnie z art. 21 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUZ, wynoszący co najmniej 15 lat. Jednocześnie organ ten wyjaśnił, iż do okresu pracy w szczególnych warunkach nie został zaliczony ubezpieczonej okres od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez Jednostkę Wojskową Nr (...) w B. (...) nie wskazano charakteru pracy zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., tzn. nie powołano się na wykaz, dział i pozycję tegoż rozporządzenia. W świadectwie tym wskazano, że ubezpieczona wykonywała pracę – przy obserwacji i kontroli ruchu lotniczego na stanowisku planszeczistka, wymienionym w wykazie A dział VIII poz. 19 ppkt wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr 48/MON z dnia 12 września 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej. Podczas gdy w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A dział VIII poz. 19 wskazano prace telefonistek centrali międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych. W odwołaniu ubezpieczona wskazała z kolei na wykaz A dział XIV poz. 5 - prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów, wymagające posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych jako rodzaj wykonywanej przez nią pracy w warunkach szczególnych w Jednostce Wojskowej Nr (...).

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył co następuje:

Ubezpieczona R. P. (urodz. (...)) w okresie od 16 marca 1982 r. do 30 czerwca 1989 r. pracowała w (...) Państwowych (...) w B., przy czym od (...) r. do (...) z urlopu wychowawczego. Z powyższego okresu zatrudnienia ubezpieczonej (...) Oddział w B. zaliczył jej do okresu pracy w szczególnych warunkach okresy: od 16 marca 1982 r. do 14 stycznia 1983 r. oraz od 2 września 1984 r. do 30 czerwca 1989 r. (5 lat 7 miesięcy i 29 dni).

Spór między stronami procesu dotyczył tego czy okres jej zatrudnienia w Jednostce Wojskowej Nr (...) w B. od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. (12 lat i 4 miesiące) powinien zostać także zakwalifikowany jako praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021, poz. 291) oraz przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1893 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

W okresie od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. R. P. pracowała w Jednostce Wojskowej Nr (...) w B. na stanowisku planszecistki w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 1 września 1990 r. zawarła ona z powyższym pracodawcą umowę o pracę na czas określony do dnia 31 października 1990 r., a następnie w dniu 1 listopada 1990 r. umowę o pracę na czas nieokreślony. Ta ostatnia umowa przewidywała skrócony czas pracy ubezpieczonej (jednak w ramach zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy) ze względu na pracę w szczególnych warunkach na stanowisku planszecistki, jak również dodatek za pracę w szczególnych warunkach w wysokości 100 zł za godzinę. W dniu 21 października 1998 r. ubezpieczona i jej pracodawca (J.W. Nr (...)) zawarli porozumienie zmieniające od dnia 1 listopada 1998 r. warunki pracy i płacy wynikające z umowy o pracę z dnia 1 listopada 1990 r., przy czym zachowano skrócone w ramach pełnego etatu dobową (do 6 godzin) i tygodniową (do 30 godzin) normy czasu pracy, z jednoczesnym zachowaniem dodatku za pracę w szkodliwych warunkach w wysokości 11% stawki godzinowej wynikającej z najniższego wynagrodzenia. Z kolei w dniu 30 października 1998 r. zawarli oni umowę o pracę na czas nieokreślony, zatrudniającą ubezpieczoną na stanowisku planszecistki w pełnym (skróconym do 6 godzin na dobę i 30 godzin tygodniowo) wymiarze czasu pracy) i 11 % dodatkiem godzinowym liczonym od najniższego wynagrodzenia za pracę w warunkach szkodliwych. Kolejną umowę o pracę na czas nieokreślony powyższe strony zawarły w dniu 31 maja 1999 r., z zachowaniem powyższych warunków zatrudnienia, z tym iż stanowisko pracy ubezpieczonej określone zostało jako instruktor SD (bez zmiany zakresu jej dotychczasowych obowiązków pracowniczych).

Pracę na stanowisku planszecistki ubezpieczona wykonywała w podziemnym bunkrze, na kondygnacji położonej kilkanaście metrów pod ziemią. Jej praca polegała na nanoszeniu na planszety (wykonane z tworzywa sztucznego – o rozmiarach 3 metry wysokości i 4 metry szerokości oraz 2 metry wysokości i 3 metry szerokości) przy pomocy dermatografów (umożliwiających wykonywanie znaków na plastikowym planszecie) tras przelotów statków powietrznych w północnej połowie Polski. Ubezpieczona pracowała w systemie 12 godzin pracy (od 7 rano do 19 albo od 19 do 7 rano), po których korzystała z 24 godzin odpoczynku. W czasie tego rodzaju pracy ubezpieczona miała cały czas na głowie zamocowaną - przy pomocy metalowego pałąka - jedną słuchawkę telefoniczną, która była podłączona kablem do linii telefonicznej. Na pałąku tym umieszczony był także mikrofon, służący do kontaktu ze spikerem. Przy pomocy tej słuchawki uzyskiwała ona informacje o przelotach obiektów powietrznych od spikera z danej jednostki wojskowej, który czytywał z radaru dane o obiektach i przekazywał je ubezpieczonej. W ciągu minuty otrzymywała ona 10 meldunków, na podstawie których nanosiła dane o przelotach na planszet. Słuchawka wraz z mikrofonem podłączana była do gniazd linii telefonicznych, umieszczonych na planszetach, przy czym w ciągu jednego dnia pracy ubezpieczona połączona była ze stanowiskiem jednego spikera. W trakcie dwunastogodzinnej zmiany ubezpieczona pracowała efektywnie w powyższy sposób przez 6 godzin, gdyż po godzinie wykonywania obowiązków planszecistki następowała godzinna przerwa przewidziana na posiłki, odpoczynek w odrębnym pokoju położonym w bunkrze i treningi na planszecie do ćwiczeń, umieszczonym w sali ogólnej obok funkcjonujących planszetów. Treningi przeprowadzane były przez przełożoną ubezpieczonej (kierowniczkę) prawie na każdej zmianie.

W 2000 r. wprowadzone zostały do użytku w kondygnacji bunkra, na której pracowała ubezpieczona, elektroniczne monitory ekranowe wraz z komputerami. Wówczas do obowiązków pracowniczych ubezpieczonej należało – oprócz nanoszenia tras przelotów na planszety – także wprowadzenie sytuacji z planszetu do komputera.

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie dowodów: z zeznań świadka H. M. – e protokół rozprawy k.48 a.s. i skrócony protokół rozprawy k. od44 do47 a.s.; z przesłuchania ubezpieczonej – e protokół rozprawy k.67 oraz skrócony protokół rozprawy – k. od63 do 66 a.s.;

opinia biegłego sądowego z dziedziny radiokomunikacji i teletransmisji przewodowej inż. K. G. – k. od 70 do75 a.s. oraz ustne wyjaśnienia biegłego złożone na rozprawie – e protokół rozprawy k. 113 i skrócony protokół rozprawy k. od 110 do 112 a.s.; dokumenty z akt osobowych powódki (nadesłanych do akt sprawy przez Jednostkę Wojskową Nr (...) w P.), w tym umowy o pracę, świadectwo pracy, zakres czynności i świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach)

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez dyrektywy wynikające z art. 233 § 1 K.p.c. jednoznacznie – w ocenie Sądu Okręgowego – wskazywała, iż praca ubezpieczonej w okresie od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. była pracą w szczególnych warunkach, wskazaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. – wykaz A, dział VIII, poz. 19: prace telefonistek central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych. Powyższą konkluzję potwierdzały bowiem zarówno dowody ze źródeł osobowych (zeznanie świadka i przesłuchanie ubezpieczonej), jak również dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z dziedziny radiokomunikacji i teletransmisji przewodowej i jego ustne wyjaśnienia złożone na rozprawie, a także dowody z dokumentów z akt osobowych ubezpieczonej.

Z zakresu czynności planszecistki (na karcie 14 akt osobowych ubezpieczonej) wynikało, iż w czasie pełnienia dyżuru zobowiązana była „prowadzić ciągle nasłuch w obsługiwanym kierunku meldowania (założone słuchawki) - pkt 2, lit. B pkt 2 zakresu czynności. Dowód ten potwierdza zatem zeznania świadka H. M. i ubezpieczonej, iż w czasie efektywnej pracy na stanowisku planszecistki ubezpieczona miała założony na głowie metalowy pałąk ze słuchawką i mikrofonem, przy pomocy których kontaktowała się linią telefoniczną ze spikerem, podającym jej dane lokalizacyjne statków powietrznych. Okoliczność ta wskazuje zatem na to, iż ubezpieczona wykonywała pracę telefonistki w centrali telefonicznej (międzymiastowej), umiejscowionej w strukturze organizacyjnej wojska. Ekspozował to także biegły sądowy w pisemnej opinii z dnia 30 listopada 2020 r., uznając iż warunki pracy planszecistki były trudniejsze i bardziej uciążliwe niż telefonistki w centrali międzymiastowej czy miejscowej, wykonującej pracę w centrali międzymiastowej i miejscowej w urzędzie pocztowo-telekomunikacyjnym i telekomunikacyjnym. Wynikało to z tej części jego opinii, w której porównywał on warunki zatrudnienia występujące na tych stanowiskach pracy oraz z wniosków końcowych pisemnej opinii, jak również z ustnych wyjaśnień biegłego złożonych na rozprawie. Potwierdzenie tej konkluzji wynika dodatkowo z faktu ograniczenia norm czasu pracy ubezpieczonej (dobowej i tygodniowej) ze względu na szczególne warunki i zagrożenia wynikające ze świadczenia przez nią pracy na stanowisku planszecistki - jednak w ramach pełnego etatu - od początku jej zatrudnienia w Jednostce Wojskowej Nr (...) i wypłacanie jej dodatku za pracę w szczególnych warunkach (określanego także w niektórych dokumentach zebranych w aktach osobowych jako dodatek za pracę w warunkach szkodliwych). Ograniczenie norm czasu pracy ubezpieczonej przy zachowaniu pełnego wymiaru czasu pracy nie może w takiej sytuacji wykluczać uznania, iż pracowała ona na tym stanowisku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 r., I UK 130/12 LEX nr 126553, w którym Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż „wymaganie wykonywania pracy w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy należy odnosić do pracowników, których czas pracy nie jest w żaden sposób umniejszony ze względu na ich cechy osobiste, lecz czas wymagany dla danego stanowiska, choćby skrócony, lecz tylko ze względu na szczególne warunki i zagrożenia wynikające ze świadczenia pracy na tym stanowisku”). Zwrócić przy tym należy uwagę, iż w kwestii zatrudnienia ubezpieczonej w szczególnych warunkach wątpliwości nie miał jej pracodawca, który wystawił dla niej świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach (oryginał na karcie 39 akt osobowych) oraz uczynił adnotację w punkcie 4 podpunkcie 4 świadectwa pracy z dnia 30 grudnia 2002 r. (k. 38 akt osobowych ubezpieczonej) o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach. W pierwszym z tych

dokumentów pracodawca ten wskazał, iż w okresie od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. ubezpieczona „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8, poz. 43) przy obserwacji i kontroli ruchu lotniczego na stanowisku planszeczistka wymienionym w wykazie A, dziale VIII, poz. 19 ppkt 2 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej Nr 48/MON z dnia 12 września 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej”. Z kolei w powołanym wyżej świadectwie pracy z dnia 30 grudnia 2002 r. wskazano, iż ubezpieczona wykonywała pracę w szczególnych warunkach w okresie od 1 września 1990 r. do 31 grudnia 2002 r. – kontrola i obserwacja ruchu lotniczego na stanowisku planszeczistki. Oczywiście Sąd dostrzega brak precyzji ze strony pracodawcy w określeniu rodzaju pracy w szczególnych warunkach, którą wskazał on w powyższych świadectwach. Jednak nie może być to okoliczność wykluczająca zakwalifikowanie pracy ubezpieczonej na stanowisku planszeczistki do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Tym bardziej, iż w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, dołączonym do świadectwa pracy, pracodawca ubezpieczonej ostatecznie wskazał właściwy dział, pozycję i punkt rozporządzenia Rady Ministrów i zarządzenia resortowego. Przy rozważaniu tej kwestii odwołać należy się do unormowania zawartego w powyższym zarządzeniu resortowym, w którym (w załączniku Nr 1 – wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), w dziale VIII (w transporcie i łączności), poz. 19 (prace telefonistek central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych) w punkcie 2 wskazane zostało stanowisko „planszeczistka”. Istotne jest także to, iż przy pozycji 19 znalazł się odnośnik (w formie znaku „**”), o treści wskazanej u dołu strony 13 zarządzenia – „dotyczy zatrudnionych w węzłach łączności I i II kategorii oraz przy obserwacji i kontroli ruchu lotniczego). Jak wynikało z ustnych wyjaśnień biegłego sądowego złożonych na rozprawie pojęcie węzła łączności jest pojęciem szerokim i mieści się w nim pojęcie centrali telefonicznej międzymiastowej i miejscowej. W tym kontekście uznać należy, że ubezpieczona wykonywała pracę na stanowisku noszącym nazwę planszeczistki – choć istota tej pracy charakteryzowała się realizowaniem obowiązków telefonistki oraz innymi dodatkowymi obowiązkami, stwarzającymi bardziej uciążliwe warunki pracy od tych, które występowały na stanowisku telefonistki. Była to praca wykonywana w węzle łączności umiejscowionym w stanowisku dowodzenia jednostki wojskowej czyli w wojskowym „urzędzie” telekomunikacyjnym. Zapewne złożony charakter omawianej tu materii, wynikający z częściowego braku spójności terminologii zastosowanej w rozporządzeniu i zarządzeniu resortowym, stał się przyczyną trudności, które miał wojskowy pracodawca przy właściwym wskazaniu rodzaju pracy w szczególnych warunkach wykonywanej przez ubezpieczoną.

Powyższe ustalenia i argumenty prowadzą do konkluzji, zgodnie z którą ubezpieczona R. P. posiada na dzień 31 grudnia 2008 r. okres pracowniczego zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze łącznym, przekraczającym wymagane 15 lat (uznane przez organ rentowy 5 lat 7 miesięcy i 29 dni plus 12 lat i 4 miesiące).

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2008 r., poz. 1924 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Ust. 2 art. 21 stanowi, iż rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Rekompensata jest formą odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących przed 2009 r. dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Jedynym warunkiem pozytywnym nabycia prawa do rekompensaty jest wykazanie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Okolicznością niesporną między stronami było to, iż ubezpieczona nie nabyła prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS ani do emerytury pomostowej.

Z uwagi na to, iż ubezpieczona spełniła powyższy pozytywny warunek zaskarżona decyzja podlegała zmianie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 32 ust. 2 i ust.

4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 291) i dlatego orzeczono jak w punkcie sentencji wyroku.

W punkcie 2 wyroku Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o której mowa w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS albowiem istotnych dla rozstrzygnięcia sporu ustaleń dokonano w postępowaniu sądowym na podstawie dowodów, którymi nie dysponował organ rentowy w przedsądowym postępowaniu administracyjnym, a przy tym dowody zaoferowane organowi rentowemu przez ubezpieczoną budziły wątpliwości co do rzeczywistego charakteru jej pracy w szczególnych warunkach.

Na oryginale właściwy podpis.